

Katarzyna Rusin

Grochy Stare, st. 1, gm. Poświętne,
woj. białostockie, AZP 41-84/19

Informator Archeologiczny : badania 25, 66-67

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania 1991 pozwalają stwierdzić, że cmentarzysko zostało całkowicie przebadane. W ciągu ośmiu sezonów przekopano obszar o powierzchni ponad 10 arów, na którym znaleziono 149 grobów ciałopalnych datowanych na II–III w. oraz znaczne ilości materiału luźnego.

Badania zakończono.

Góra,
gm. Jaraczewo, woj. kaliskie
AZP 62–32/—

Pracownie Konserwacji Zabytków Sp.
z o. o. w Poznaniu Pracownia Nauko-
wo-Badawcza

Badania prowadzili mgr mgr Piotr Śniady i Piotr Wawrzyniak (autor sprawozdania) przy udziale mgr. Edwarda Krausego. Finansowane przez Wojewódzki Okręgowy Zakład Gazownictwa w Poznaniu. Pierwszy (i ostatni) sezon badań. Osada produkcyjna — hutnicza ludności kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich, osada ludności kultury lużyckiej, ślady osadnictwa późnośredniowiecznego.

Stanowisko zostało odkryte w ramach badań AZP w 1982 r. Położone jest w południowo-wschodniej części wsi Góra, nieopodal stacji kolejowej, przy drodze lokalnej Góra-Parzęczew; fizjograficznie — w obrębie małej dolinki nadzalewowej bezimiennego cieku.

Badania miały charakter ściśle ratowniczy i zostały wykonane z nakazu Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Kaliszu. Objęto nimi zagrożony całkowitym zniszczeniem w trakcie instalowania gazociągu fragm. stanowiska dł. 100 m i szer. 5 m (na odcinku 16,5 m nieco szerszy — 7,5 m), o łącznej powierzchni ok. 540 m² (wykopy I–III).

W sumie odkryto 37 różnego rodzaju obiektów, głównie przeworskich. Są to m.in. 4 dymarki (fragm. większego piecowiska), 2 mielerze, prażak, paleniska, bliżej nieokreślone funkcjonalnie jamy i dolki (niektóre lużyckie). Określono północną i południową granicę zasięgu osady przeworskiej. Stwierdzono, że obiekty lużyckie zlokalizowane są na południe od osady przeworskiej i zalegają w bezpośrednim sąsiedztwie bezimiennego cieku.

Wśród ruchomego materiału źródłowego obok skorup naczyń ludności kultury przeworskiej (m.in. „siwych”) i lużyckich natrafiono na nieliczne ułamki naczyń późnośredniowiecznych.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Pracowni Naukowo-Badawczej PKZ w Poznaniu, Sp. z o. o.

Badania zakończono.

Grochy Stare, st. 1
gm. Poświętne, woj. białostoc-
kie
AZP 41–84/19

Konserwator Zabytków Archeologicz-
nych na województwo białostockie

Badania ratownicze prowadziła mgr Katarzyna Rusin przy współudziale archeologów z Działu Archeologii Muzeum Okręgowego w Białymstoku. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Trzeci sezon badań. Cmentarzysko kurhanowe typu „rostolckiego”.

W 1991 r. kontynuowano rozpoczęte w 1989 r. badania kurhanu nr 1. Przebadano również kurhan nr 2.

W kurhanie nr 1 wyeksplorowano pozostałą część jamy grobowej. Materiału zabytkowego nie znaleziono. Dno jamy grobowej znajdowało się poniżej współczesnego poziomu wód gruntowych. W ćwiartce południowo-wschodniej i północno-wschodniej kurhanu nr 1 odsłonięto również kilka jam i palenisk zawierających materiał ceramiczny z epoki

brązu, wczesnej epoki żelaza i okresu wpływów rzymskich, a także fragm. kości zwierzęcych.

W kurhanie nr 2 odsłonięto częściowo zachowane konstrukcje kamienne; nasyp kurhanu był silnie zniwelowany. W pozostałości nasypu stwierdzono występowanie fragm. ceramiki z epoki brązu, wczesnej epoki żelaza i okresu wpływów rzymskich. Średnica nasypu miała dł. ok. 30 m. W środkowej partii kurhanu stwierdzono występowanie jądra kamiennego złożonego z 2–3 warstw dużych kamieni ułożonych na podkładce glinianej i piaszczystej. Miało ono śr. ok. 18 m. Jądro kurhanu otoczone było wieńcem ułożonym ze ściśle przylegających do siebie kamieni (śr. 26 m). Poza wieńcem w ćwiartce południowo-zachodniej i południowo-wschodniej odsłonięto pozostałości dobrze zachowanego bruku kamiennego. W centralnej części kurhanu znajdowała się jama grobowa o zarysie prostokątnym i wymiarach 5 x 6 m oraz gł. ok. 4 m. Wypelnisko jamy stanowiła przemieszana ziemia i rumosz kamienny. Na dnie jamy grobowej znajdował się pochówek kłodowy: kłoda o szer. 1,08–1,7 m i dł. 3,8 m ustawiona była na 3 parach dużych kamieni (30–40 cm śr.). Dno jamy grobowej moszczone było ułożonymi równolegle po obu stronach kłody gałęziami drzew (brzozy, leszczyny?). W części południowo-zachodniej znajdowała się mała kłoda o dł. 1,5 m, natomiast w jej narożniku północno-zachodnim 2 drewniane niecki o dł. ok. 95 cm. W kłodzie znaleziono kilkanaście fragm. kości ludzkich oraz 2 niewielkie fragm. ceramiki z okresu wpływów rzymskich. Pod płaszczem kamiennym, na poziomie pierwotnej próchnicy odsłonięto kilka jam z materiałem datowanym ceramiką na epokę brązu, wczesną epokę żelaza i okres wpływów rzymskich.

Badania będą kontynuowane.

Imielno, st. 33
gm. Lubowe, woj. poznańskie
AZP 51-32/95

Muzeum Początków Państwa Polskiego
w Gnieźnie

Badania prowadził mgr Czesław Strzyżewski. Finansowane przez Konserwatora Zabytków Archeologicznych na województwo poznańskie i Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich i z wczesnego średniowiecza, punkt osadniczy późnośredniowieczny i nowożytny.

Stanowisko znajduje się na wzgórzu 137 wchodzącym w skład pasma wyniesień tworzących wschodnią krawędź szerokiej doliny Główny. Jest ono położone na północnym skraju wsi, bezpośrednio na wschód od szosy prowadzącej do Lednogóry. Zlokalizowano je po dwóch latach poszukiwań od momentu uzyskania wiadomości o handlu zabytkami z Imielna.

W trakcie badań założono 3 wykopy i kilka małych sondży o łącznej powierzchni 82,17 m², które usytuowano na południowo-wschodnim skraju kulminacji wzgórza i jego zboczu w tej i we wschodniej jego części. Odkryto w nich 21 obiektów, z których jeden był zapewne skupiskiem kości na złożu wtórnym, oraz 9 skupisk przepalonych kości ludzkich i ceramiki pochodzących ze zniszczonych obiektów.

Wśród nich odkryto 16 obiektów z okresu wpływów rzymskich, w tym 4 groby szkieletowe (nie zakończono eksploracji jednego obiektu) i 12 grobów ciałopalnych jamowych, z których jeden zawierał szczątki stosu. Groby ciałopalne były przeważnie mocno zniszczone. Również ze zniszczonych 6 grobów jamowych i jednego grobu popielnicowego? pochodzą przepalone kości ludzkie oraz ułamki ceramiki znalezione w skupiskach wyróżnionych w warstwie ornej i we wkopach grobowych. Łącznie odkryto 8 zapinek zachowanych w całości lub fragmentarycznie grupy AII, IV, VI1 i VI2 oraz sprzączkę, jak również ostrogę z silnie wygiętym kablakiem z dużym kołcem, wykonane z brązu. Znaleziono też 2 grzebień jednostronny, w tym okaz z grzbietem półkolistym, składający się z 2 płytek łączonych dwoma nitami kościanymi, oraz grzebień z grzbietem trójkątnie łukowatym, z płytką zdobioną kółkami, punktami, żłobkami i grupami nacięć ukośnych. Odkryto również ostro